

Handläggare
Kommunstyrelseförvaltningen
Pia Hasselrot
Utredare
08-578 281 47
pia.hasselrot@tyreso.se

Handlingstyp
Tjänsteskrivelse
Datum
2023-06-15

Sida
1 (4)
Diarienummer
2023/KFN 0090

Mottagare
Kultur- och fritidsnämnden

Utvärdering av profilfritids i Tyresö kommun

Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till beslut till kultur- och fritidsnämnden

1. Slutredovisningen av nämnduppdraget godkänns.
2. Kultur- och fritidsnämnden upphör med profilfritidsverksamhet från och med 2024-01-01.
3. Kultur- och fritidsförvaltningen får i uppdrag att utreda möjligheterna att utforma en verksamhet som kan leda till att tillgången till fritidsaktiviteter blir mer jämlik.

Kultur- och fritidsförvaltningen

Inger Lundin
Förvaltningschef

Susanne Svidén
Enhetschef

Sammanfattning

I nämndplanen för 2023 fick kultur- och fritidsförvaltningen i uppdrag att utvärdera den föreningsdrivna profilfritidsverksamheten och ge förslag på hur man bör gå vidare med verksamheten. Nuvarande avtal har sagts upp från och med 2024-01-01 i väntan på utvärderingen. Utvärderingen genomfördes under våren 2023 och presenteras i bifogad rapport.

Utredningen visar att profilfritids är en väl fungerande verksamhet som uppskattas av de barn som tar del av den. Profilfritids når i huvudsak barn med aktiva liv och resursstarka föräldrar, inte nämndens prioriterade målgrupper. Profilfritids innebär även att kultur- och fritidsnämnden tar på sig ansvar för en verksamhet som ersätter den fritidshemsverksamhet som barn- och utbildningsnämnden enligt reglemente har ansvar för.

Utredningens förslag är att kultur- och fritidsnämnden slutar att finansiera profilfritids och att förvaltningen ges i uppdrag att utreda förutsättningar för annan verksamhet som kan leda till att tillgången till fritidsaktiviteter blir mer jämlik.

Beskrivning av ärendet

Profilfritids är en form av eftermiddags- och lovverksamhet som enbart finns i Tyresö kommun. Våren 2023 bedriver Tyresö Handboll, Tyresö FF och Hanvikens SK profilfritids.¹ I kultur- och fritidsnämndens nämndplan 2023 fick kultur- och fritidsförvaltningen i uppdrag av nämnden att utvärdera den föreningsdrivna profilfritidsverksamheten och ge förslag på hur man bör gå vidare med verksamheten.² Nuvarande avtal är uppsagt i väntan på utvärderingen. Utvärderingen genomfördes våren 2023. Som en del av utredningen har de föreningar som driver profilfritids intervjuats samt haft möjlighet att lämna underlag. De barn som går på profilfritids, samt deras vårdnadshavare, har fått ge sina synpunkter via en enkät. Dialog har även förts med barn- och utbildningsförvaltningen.

Utvärderingens resultat och slutsatser

I rapporten beskrivs skillnaden mellan fritidshem, öppen fritidsverksamhet (fritidsklubb) och profilfritids. Profilfritids är inte styrd av skollagen och kommunen är inte skyldig att erbjuda profilfritids. Ansvar för profilfritids ligger på kultur- och fritidsnämnden, till skillnad från fritidshem och fritidsklubb som ligger under barn- och utbildningsnämnden.

Rapporten beskriver även hur de olika verksamheterna finansieras. Profilfritids finansieras genom den ersättning som kultur- och fritidsnämnden betalar ut till föreningarna samt den avgift som familjerna till inskrivna barn betalar. Ersättningen per barn är lägre för profilfritids jämfört med fritidshem, men högre än ersättningen för fritidsklubb. Profilfritids omfattas inte av kommunens maxtaxa och inte heller av kommunens syskonrabatt för barn inskrivna på fritidshem.

Kultur- och fritidsnämnden har satt upp gränser för antalet föreningar som kan driva profilfritids, tre stycken, och antalet barn som respektive förening kan få ersättning för, max 30 barn per förening. Det innebär att enbart ett fåtal barn har möjlighet att gå på profilfritids.

Jämfört med fritidshem och fritidsklubb ställer Tyresö kommun få krav på de föreningar som driver profilfritids, bland annat ställs inga krav på pedagogisk verksamhet eller på pedagogisk utbildning av personalen. Om nämnden skulle

¹ Dnr 2016/KFN 0111

² 2022/KFN 0046 Nämnd- och förvaltningsplan kultur- och fritidsnämnden 2023

ställa ökade krav på profilfritids, och närmar sig kraven för fritidshem och fritidsklubb, blir verksamheten dyrare att driva. Föreningarna är positiva till ökade krav om det kombineras med höjd ersättning.

En av utvärderingens slutsatser är att om nämnden vill fortsätta driva profilfritids så behöver driften antingen utlysas som ett föreningsbidrag eller upphandlas som en tjänst. Avtalen behöver vara tidsbegränsade på ett sätt som gör det möjligt för nya aktörer att ansöka om att bedriva profilfritids. Utvärderingen påpekar samtidigt att tidsbestämda avtal och utökad uppföljning innebär att förvaltningens arbetsuppgifter kopplat till profilfritids skulle öka. Tidsbegränsade avtal riskerar även att leda till större osäkerhet för de som bedriver profilfritids och för de barn som går på profilfritids.

Utvärderingen visar att profilfritids är en väl fungerande verksamhet som uppskattas av de barn som tar del av den. Barnen på profilfritids är till största delen pojkar med resursstarka föräldrar. De har en aktiv fritid även utanför profilfritids och majoriteten deltar i föreningens verksamhet även utanför profilfritids. I sin nuvarande utformning har profilfritids begränsade möjligheter att nå ut till nämndens prioriterade målgrupper.³ Profilfritids innebär även att kultur- och fritidsnämnden tar på sig ansvar för en verksamhet som ersätter den fritidshemsverksamhet som barn- och utbildningsnämnden enligt reglemente har ansvar för.

Utredningens förslag är att kultur- och fritidsnämnden slutar att finansiera profilfritids och att förvaltningen ges i uppdrag att utreda förutsättningar för annan verksamhet som kan leda till att göra tillgången till fritidsaktiviteter mer jämlik. Utredningen poängterar att lågkonjunktorens påverkan på barnfamiljers ekonomi gör det extra viktigt att kunna erbjuda kostnadsfria alternativ för barns aktiviteter.

Förvaltningens förslag till beslut

En av kommunens politiska inriktningar är att alla invånare i Tyresö ska ha tillgång till en meningsfull fritid. Relaterat till den inriktningen finns ett politiskt uppdrag som särskilt lyfter fram att trösklarna för att ta del av aktiviteter ska vara låg samt att behovet av fritidsaktiviteter för särskilt sårbara grupper ska mötas.⁴ Förvaltningen anser att för att lyckas med utmaningen att uppnå en mer jämlik fritid finns ett behov av insatser som har möjlighet att göra tillgången till de aktiviteter som föreningslivet erbjuder mer jämlik.

Att fortsätta finansiera profilfritids innebär att fortsätta finansiera en relativt kostsam verksamhet i förhållande till antalet barn som kan ta del av den, som

³ Nämndens prioriterade målgrupper är unga som upplever utanförskap, barn och unga med funktionsnedsättningar samt barn och unga som är nyanlända i Sverige

⁴ Kommunplan 2024-2027(Kommunfullmäktige 2023-06-21 §47)

dessutom har små möjligheter att bidra till att lösa en av nämndens största utmaningar - att göra tillgången till en meningsfull fritid mer jämlik. Därför instämmer förvaltningen med utvärderingens förslag om att nämnden inte bör fortsätta att ta på sig ansvar för profilfritids genom att ingå nya avtal.

För att uppnå en mer jämlik tillgång till fritidsaktiviteter så behövs en annan typ av verksamhet. En verksamhet som är utformad för att möta behoven hos de barn som nämnden och föreningslivet har utmaningar att nå i dagsläget och som kan leda till att trösklarna för barn att ta del av fritidsaktiviteter sänks. Förvaltningen önskar att utreda hur en sådan verksamhet skulle kunna utformas, och hur förutsättningarna ser ut för att driva en sådan verksamhet i samverkan med Tyresös föreningsliv.

Förslaget till beslut får ekonomiska konsekvenser. Kultur- och fritidsnämnden finansierar profilfritids med 1 200 000 kronor per år, och beslutet att inte ingå nya avtal om profilfritids innebär att dessa medel frigörs. Det är dock svårt att uttala sig om hur beslutet påverkar kommunens kostnader som helhet eftersom det delvis beror på i vilken utsträckning barnen skrivs in i de olika kommunala alternativen till profilfritids.

En prövning av barnets bästa har genomförts och återfinns i den bifogade rapporten.